

**Pismo rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damira Borasa
povodom Dana Sveučilišta u Zagrebu**

3. studenoga 2020.

Dragi studentice i studenti, cijenjeni zaposlenice i zaposlenici Sveučilišta u Zagrebu

U ovoj 2020./2021. akademskoj godini malo je toga slično ranijim proslavama *Dana Sveučilišta* i počecima neke akademske godine unazad *više od sedam desetljeća*. Kada bismo se vratili četvrt stoljeća u prošlost, vidjeli bismo da je Grad Zagreb uglavnom bio pošteđen ratnih zbivanja tijekom Domovinskoga rata. Vjerujem da se svi možemo prisjetiti 7. listopada 1991. kada su raketirani Banski dvori. U razdoblju od srpnja do prosinca 1991. u Zagrebu su se odvijali oružani sukobi s JNA, a posljednji napad na Zagreb u Domovinskom ratu dogodio se u svibnju 1995. kad je kazetnim bombama, između ostaloga, pogodena Akademija dramskih umjetnosti. Mnogi su studenti, nastavnici i drugi zaposlenici Sveučilišta u Zagrebu sudjelovali u tom ratu, puno ih je ranjavano, dok su neki, nažalost, i poginuli. Međutim, Sveučilište u Zagrebu nije prestajalo s radom ni u tom vrlo teškom ratnom vremenu. Fakulteti i akademije bili su otvoreni, a dvorane, seminari, laboratoriji, kabineti, aule i hodnici sastavnica Sveučilišta u Zagrebu bili su puni studenata.

U ožujku 2020. godine dvije su nepogode pogodile Sveučilište u Zagrebu. Zbog pandemije SARS-CoV-2 virusa od 16. ožujka 2020. na Sveučilištu se odvijala nastava na daljinu što je tri mjeseca ostavilo prostore fakulteta i akademija bez studenata. Također je, 22. ožujka 2020. potres ozbiljno oštetio mnoge sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, kao i sjedište Sveučilišta u Zagrebu, glavnu sveučilišnu zgradu, u kojoj je smješten i Pravni fakultet. Za usporedbu, u izvješću o zagrebačkom potresu prije 140 godina, davnoga 9. studenoga 1880. godine, akademik, pedagog, fizičar, prirodoslovac, popularizator znanosti i saborski zastupnik Josip Torbar napisao je: „*Sveučilišna zgrada uzdrmana je silno u prvom i drugom katu; nutarnji zidovi popucali su mjestimice dijagonalno, najveće su pukotine u žljebah, te su se pojedini zidovi od glavnih odklonili.*“

U ovogodišnjem potresu jako su oštećeni neki od najstarijih i najvećih fakulteta i akademija Sveučilišta u Zagrebu: Pravni fakultet, osnovan 1776. godine, Medicinski fakultet, osnovan 1917. godine te Akademija likovnih umjetnosti, osnovana 1907. godine. Ozbiljno su nastradale i neke druge zgrade Sveučilišta, poput Katoličkoga bogoslovnog fakulteta, osnovanog 1874. godine, kao i zgrade Biološkog i Geografskog odsjeka Prirodoslovno-

matematičkog fakulteta, osnovanog također 1874. godine te Agronomskog i Šumarskog fakulteta koji su osnovani 1919. godine. Jednako tako jako su oštećeni i Ekonomski fakultet, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Fakultet prometnih znanosti, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, Stomatološki fakultet, Veterinarski fakultet, i drugi. Nakon potresa, u aktivnostima procjene štete i planiranja sanacije na objektima Sveučilišta u Zagrebu posebno su se angažirali stručnjaci s Građevinskog, Geodetskog i Arhitektonskog fakulteta, na čemu im iskreno zahvaljujem. Obnova mnogih objekata Sveučilišta u Zagrebu je u tijeku, a za cjelovitu obnovu, koja će potrajati nekoliko godina, bit će nam neophodna pomoć Vlade Republike Hrvatske, kao i sredstva iz europskih fondova. Nadam se da će se radovi na obnovi infrastrukture Sveučilišta znatnije intenzivirati već u ovoj, 2020./2021. akademskoj godini.

Nedavno objavljena anketa *Agencije za znanost i visoko obrazovanje* pokazala je da su nakon prijelaza na nastavu na daljinu 16. ožujka 2020. godine nastavnici i suradnici Sveučilišta bili u velikoj mjeri dodatno opterećeni nastavnim obvezama – zato zahvaljujem svima koji su uspješno odgovorili izazovima tog zahtjevnog načina poučavanja. Obogaćeni iskustvom izvođenja nastave iz prethodoga semestra, u ovom semestru, iako s pogoršanom općom epidemiološkom situacijom, odlučili smo što je moguće više i dulje održavati nastavu uživo, ali u kombinaciji s nastavom na daljinu samo za one koji su bili u kontaktu s oboljelima, odnosno koji imaju potencijalne simptome ili boluju od bolesti COVID-19 i to kroz vrijeme propisano rješenjem nadležne epidemiološke službe. Savjetima i rješavanju nedoumica u kojima se svakodnevno nalaze sastavnice, pogotovo one koje nisu u biomedicinskoj grupaciji, pomaže i naš novoosnovani Ured za zaštitu zdravlja studenata, po mnogočemu jedinstven u odnosu na ostala javna visoka učilišta.

Načelo Sveučilišta u Bologni, osnovanog davne 1088. godine, bilo je *universitas magistrorum et scholarium*, zajednica nastavnika i studenata. Mnoga sveučilišta iz tog vremena djelovala su poput njihovih cehova, ali s privilegijama i pod patronatom ili zaštitom vladara. U ovim pandemijskim uvjetima, s porastom broja oboljelih te otežanim uvjetima poučavanja, ističem važnost ponovnog saveza nastavnika i studenata, ali u obliku odgovornosti za uspješnost u stjecanju znanja, vještina i kompetencija, čemu je sveučilište ponajprije namijenjeno. Međutim, samo zalaganje i odgovornost nastavnika ne može biti dovoljna. Potrebna je i odgovornost studenata da iskoriste ono što im nastavnici svojim poučavanjem, uživo ili na daljinu, čine dostupnim, kao i razumijevanje otežane uloge nastavnika i suradnika u pandemijskim uvjetima te savjesno i etično akademsko ponašanje, posebno u online provjerama znanja. Naime, znanje koje stječu u uvjetima epidemioloških mjera i hibridne nastave namijenjeno je ponajprije njihovom osobnom rastu i razvoju, stjecanju kompetencija za bolju zapošljivost kao i realizaciji poslovnih i društvenih obveza. Ponovo ističem da studenti ne bi trebali težiti napredovanju studirajući uz uporabu različitih prečica ili "snalaženjem" u pristupanju ispitnim obvezama.

Vjerujem da u ovom trenutku gotovo svatko od nas osobno poznaje barem jednu osobu koja je u samoizolaciji, oboljela od SARS-CoV-2 virusa, ili ga je preboljela. A jednako su tako neki od studenata, nastavnika i zaposlenika i sami bili u samoizolaciji ili su oboljeli. Očito je za sve nas na Sveučilištu u Zagrebu vrijeme velikih izazova i dalje pred nama. U razdoblju

koje je pred nama neki će od nas biti junaci, poput liječnika s našeg Medicinskog fakulteta i studenata volontera koji se bore s pandemijom, nastojeći ujedno sačuvati integritet zdravstvenog sustava. Drugi će uspjevati publicirati znanstvene radove unatoč povećanim nastavnim obvezama i otežanim uvjetima istraživanja zbog epidemioloških mjera i zatvaranja granica. Međutim, svi ćemo mi u ovim novim uvjetima sve većih zdravstvenih i pedagoških izazova učiniti što god možemo da se uspješno nastavi i završi ova 2020./2021. akademska godina.

Prije dvanaest mjeseci, 350. godišnjicu Sveučilišta u Zagrebu proslavili smo u dvorani Vatroslav Lisinski uz najviše uzvanike. Međutim, ovaj *Dan Sveučilišta*, naš *Dies Academicus*, 3. studenoga 2020. godine, Sveučilište u Zagrebu će zbog posljedica pandemije i epidemioloških preporuka provesti bez ceremonije, bez proslave u Auli Sveučilišta ili u Hrvatskom narodnom kazalištu, bez predstavnika studenata i drugih hrvatskih sveučilišta, a i bez predstavnika javne vlasti i drugih uzvanika.

Vjerujem da ćemo se kao društvo u mjesecima koji su pred nama uspješno oduprijeti pandemiji, te da ćemo se na našem Sveučilištu, već tijekom ljetnog semestra ove, 2020./2021. akademske godine, uspjeti vratiti ranijim načinima poučavanja i studiranja. Vjerujem da ćemo vratiti naše živote u stanje bez današnjih rizika, strepnji i neizvjesnosti. Vjerujem da ćemo iz ovih izazovnih vremena izaći iskusniji i kompetentniji za korištenje internetskih tehnologija u obrazovanju. Vjerujem da će se svi zaposlenici Sveučilišta istaknuti i u ovoj novoj zajedničkoj borbi za znanje, za znanost i za zdravlje. Vjerujem i to da će naši studenti na kraju ove 2020./2021. akademske godine biti puno pripremljeniji za intenzivno korištenje informacijskih tehnologija u cjeloživotnom obrazovanju i poslovanju nakon završetka studija.

Prema Državnom zavodu za statistiku, u 2018. godini izdvajanje za istraživanje i razvoj (R&D) u Hrvatskoj u odnosu na prethodnu godinu povećalo se za 17% te dostiglo 0,97% BDP-a. U 2019. godini taj je rast bio malo manji te se ulaganja u istraživanje i razvoj sada kreću oko 1% BDP-a. Dobro je što Vlada Republike Hrvatske, unatoč ekonomskim posljedicama pandemije, u nedavnom rebalansu proračuna nije smanjivala ulaganja u znanost i obrazovanje. Posebno bih naglasio da je Sveučilište u Zagrebu u 2018. i 2019. godini na prestižnoj Šangajskoj listi brojnih svjetskih sveučilišta, ostvarilo rang između 401. i 500. mjesta te je tako opravdalo veća ulaganja u istraživanje i razvoj. Nadam da će i u uvjetima pandemije i dodatnih napora vezanih uz obrazovanje na daljinu naši istraživači i znanstvenici uspjeti naći vremena za publiciranje u prestižnim znanstvenim časopisima. Kao poticaj spomenuo bih da su u 2019. godini istraživači sa Sveučilišta u Zagrebu ostvarili rekordan ukupan godišnji broj od 7 publikacija u časopisima Nature i Science. Budući da je objavljivanje znanstvenih radova u tim časopisima važno za rang na Šangajskoj listi, vjerujem da ćemo i u 2021. godini ostvariti jednako dobar rang, najbolji od svih sveučilišta u Hrvatskoj. Čestitam istraživačima i znanstvenicima koji su objavili radove u časopisima Nature i Science, te smatram da nam trebaju biti inspiracija i vodilja u ovoj 2020./2021. akademskoj godini.

Dragi studentice i studenti, nastavnici i suradnici, istraživači i znanstvenici te drugi zaposlenici Sveučilišta u Zagrebu, čestitam vam i ovogodišnji *Dan Sveučilišta u Zagrebu*, naš *Dies Academicus*. Čuvajte se i ustrajte u odgovornosti prema sebi i drugima! Koristite se znanstvenim pristupom u promišljanju o ovoj pandemiji s kojom valja živjeti, kao i u izboru načina na koji ćete joj se suprotstaviti. Poučavajte i učite savjesno i predano. I ostanite zdravi! Vama i vašim obiteljima želim da sretno prebrodite ovo izazovno razdoblje i iz svega izađete iskusniji, jači, bolji i sposobniji!

Vaš Rektor

Prof. dr. sc. Damir Boras